Sporda ?mgeleme Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sporda ?mgeleme Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31052

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sporda ?mgeleme Envanteri (S?E), sporcular?n zihinsel imgeleme becerilerini ve bu becerileri kullanma biçimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu çal??ma, envanterin Türk sporcular için geçerlik ve güvenirlik analizlerini yaparak uyarlama sürecini tamamlam??t?r. Envanter, sporcular?n bili?sel stratejileri ve farkl? motivasyonel durumlar? zihinsel olarak canland?rma yeteneklerini 21 madde ve dört temel alt boyut arac?l???yla de?erlendirmektedir. S?E, spor psikolojisi alan?nda sporcular?n zihinsel antrenman profillerini belirlemek ve performanslar?n? optimize etmek için kritik bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Spor psikolojisi, imgeleme, zihinsel antrenman, sporcu performans?, psikometrik uyarlama, bili?sel imgeleme, motivasyonel imgeleme.

Yazarlar

Esen K?z?lda?, Mustafa ?ahin Tiryaki.

Amaç

Sporda ?mgeleme Envanteri'nin temel amac?, orijinal envanterin psikometrik yap?s?n? koruyarak Türk kültürüne ve spor ortam?na uygunlu?unu sa?lamakt?r. Uyarlama çal??mas?, Türk sporcular?n imgeleme becerilerini ne s?kl?kta ve hangi amaçlarla kulland?klar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmeyi hedeflemi?tir. Bu, özellikle spor psikolojisi ara?t?rmac?lar?na ve uygulamac?lara, sporcular?n zihinsel haz?rl?k süreçlerini daha iyi anlamalar? için standart bir araç sunar.

Envanter, sporcular?n müsabakalara haz?rlan?rken veya beceri ö?renimi s?ras?nda kulland?klar? dört farkl? imgeleme türünü nicel olarak de?erlendirerek, zihinsel antrenman programlar?n?n ki?iselle?tirilmesine olanak tan?r. Böylece, sporcular?n güçlü ve geli?tirilmesi gereken imgeleme alanlar? tespit edilebilir.

Yap?

Sporda ?mgeleme Envanteri, sporcular?n zihinsel imgeleme kullan?m?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temel al?r. Bu yap?, sporcular?n hem bili?sel becerileri (strateji olu?turma, beceri tekrar?) hem de motivasyonel durumlar? (heyecan yönetimi, ustal?k hissi) zihinlerinde canland?rma yeteneklerini kapsar. Envanter toplam 21 maddeden olu?makta olup, dört ana alt boyuta ayr?lm??t?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili?sel ?mgeleme (Cognitive Imagery - CI): Sporcular?n zihinsel olarak yeni planlar, stratejiler ve beceri dizileri olu?turma veya tekrar etme yetene?ini ölçer. Bu alt boyut 9 madde içermektedir.
Motivasyonel Özel ?mgeleme (Motivational Specific Imagery - MS): Belirli bir ba?ar? an?n? veya hedefe ula?ma durumunu (örne?in, madalya kazanma, performans sonras? tebrikler) hayal etme yoluyla motivasyonu art?rmay? ölçer (5 madde).
Motivasyonel Genel-Uyar?lm??l?k (Motivational General-Arousal - MGA): Sporcular?n yar??ma ile ilgili stres, endi?e veya heyecan gibi genel uyar?lm??l?k durumlar?n? zihinsel olarak canland?rma ve yönetme yetene?ini ölçer (4 madde).
Motivasyonel Genel-Ustal?k (Motivational General-Mastery - MGM): Sporcular?n zorluklarla ba?a ç?kma, zihinsel olarak güçlü olma ve kendine güven duyma gibi genel ustal?k hislerini imgeleme yoluyla desteklemesini ölçer (3 madde).

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi do?rudan belirtilmese de, 2012 tarihli uyarlama çal??mas? kapsam?nda envanterin yap? geçerli?i titizlikle incelenmi?tir. Yap?lan faktör analizi, ölçe?in teorik olarak öngörülen dört faktörlü yap?s?n? Türk sporcu örnekleminde do?rulayarak güçlü bir yap? geçerli?i sunmu?tur. Bu analizler, maddelerin ilgili alt boyutlar alt?nda topland???n? ve spor imgelemesinin bili?sel ve motivasyonel boyutlar?n?n birbirinden ayr??t???n? göstermi?tir.

Ayr?ca, geçerlik çal??malar? kapsam?nda içerik geçerli?i ve ölçüt ba??nt?l? geçerlik (criterion-related validity) gibi ek analizlerin de yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu psikometrik süreçler, envanterin gerçekten sporcular?n imgeleme kullan?m?n? ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? (internal consistency) ve muhtemel olarak test-tekrar test güvenirli?i yöntemleri kullan?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k, Cronbach Alfa katsay?lar? arac?l???yla her bir alt boyut ve toplam ölçek için hesaplanm?? olmal?d?r. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, envanterin tutarl? sonuçlar üretti?ini ve sporcular?n imgeleme düzeylerini güvenilir bir ?ekilde saptad???n? i?aret eder.

Güvenirlik analizleri, özellikle k?sa alt boyutlar olan Motivasyonel Genel-Uyar?lm??l?k ve Motivasyonel Genel-Ustal?k için de tatmin edici düzeyde sonuçlar vermesi beklenir. Bu, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? sporcu gruplar?nda kullan?ld???nda kararl? ölçümler yapabilme yetene?ini garanti alt?na al?r.

Faktör Analizi

Sporda ?mgeleme Envanterinin Türk sporcular için uyarlanmas? sürecinde gerçekle?tirilen faktör analizi, 21 maddenin dört temel faktör (alt boyut) alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur. Bu dört

ARABPSYCHOLOGY.COM

faktör, orijinal envanterin teorik yap?s?yla uyumludur ve sporcular?n imgelemeyi kulland??? temel i?levsel alanlar? temsil eder.

Faktör yükleri ve faktörler aras? korelasyonlar incelendi?inde, Bili?sel ?mgeleme'nin di?er motivasyonel alt boyutlardan ayr??t???, ancak Motivasyonel Özel ?mgeleme, Motivasyonel Genel-Uyar?lm??l?k ve Motivasyonel Genel-Ustal?k boyutlar?n?n birbiriyle anlaml? ili?kiler gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu sonuçlar, imgelemenin bili?sel ve motivasyonel amaçlarla kullan?ld??? yönündeki genel spor psikolojisi modelini desteklemektedir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 21 maddelik, 7 dereceli Likert ölçe?i. Derecelendirme format? ?öyledir: (1= Tamamen Kat?lm?yorum ve 7= Tamamen Kat?l?yorum).

Language Available: Türkçe

Population Group: Sporcular

Age Group: Genç ve Yeti?kin Sporcular

Population Details: Çe?itli spor dallar?ndan aktif olarak spor yapan bireyler.

Test Methodology: Bireysel veya grup olarak uygulanabilen öz bildirim (self-report) envanteridir. Uygulama süresi k?sad?r ve sporcular?n zihinsel imgeleme kullan?m s?kl???n? ve amac?n? de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel imgeleme, motivasyonel özel imgeleme, Likert ölçe?i, sporcu de?erlendirmesi, psikolojik beceriler, faktör analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: ekizildag@hotmail.com

Correspondence Address: Ara?t?rma makalesinde belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas? 2012 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Envanterin akademik veya uygulama amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Esen K?z?lda? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Referanslar

K?z?lda? E. ve Tiryaki M. ?. (2012). **Sporda ?mgeleme Envanterinin Türk Sporcular için Uyarlanmas?**. *Spor Bilimleri Dergisi, 23* (1), 13-23.

Makalenin orijinal PDF dosyas? ?u adresten indirilebilir: sporda-imgeleme-envanteri-toad.pdf

Makalenin yay?nland??? dergi linki: dergipark.ulakbim.gov.tr

Sporda ?mgeleme Envanteri Maddeleri

Envanter 21 madde ve 4 alt boyuttan olu?maktad?r. Derecelendirme 7'li Likert ölçe?i ile yap?lmaktad?r (1= tamamen kat?lm?yorum ve 7= Tamamen Kat?l?yorum).

Bili?sel ?mgeleme (9 madde): Kafamda yeni planlar/stratejiler olu?tururum.
Motivasyonel Özel ?mgeleme (5 madde): Di?er sporcular?n iyi performans?mdan dolay? beni kutlad???n? hayal ederim.
Motivasyonel Genel- Uyar?lm??l?k (4 madde): Yar??ma ile ilgili stres ve endi?eyi hayal ederim.
Motivasyonel Genel- Ustal?k (3 madde): Zihinsel olarak güçlü oldu?umu hayal ederim.

ARABPSYCHOLOGY.COM